

tárgyakat. Platónak feltétlenül létező eszméit, szellemünkkel közvetíti. F. A. Müller. Das Axiom der Psychophysik című cikkben Fechner ellen az érzék és szemlélet abszolút ellentétének állítását érvényesíti. Az érzésnek azon valósága, mely térben és időben szemlélhetővé nem tehető és kiterjedt mennyiségnek tekinthető, csakis intenzív mennyiséggel bír, azaz fokozattal. (Grad). Az érzésnek ezen nem szemlélhető voltát, mely a mennyiség kategóriája alá nem vonható, »ézésnek« nevezzük és a realitás (valóság) kategóriája alatt pszichikai intenzív mennyiségnek tekintjük. Ha azt azonban az okság kategóriájában tárgyilagossítjuk és mint az érzés tárgyát tekintjük, akkor ingernek (Reiz) nevezzük. Senki sem mutathatja fel Kant ellenében, mikép válhatik az érzés intenzív mennyisége kiterjedtté. Fechner sem kísérti meg azt, és lemond alapelvének ismeretelméleti beigazolásáról. Míg azonban a kívánt bizonyítást nem eszközölte, minden psychophysikai mértékképlet csakis színelte. — Der Begriff der Nothwendigkeit cikkben Ulrich H. vitatkozik Liebmann Otto azon elmélete ellen, melylyel a szükségesség fogalmát meghatározni akarja. Liebmann szerint ugyanis valaminek realis lehetősége annak összeférhetősége (Verträglichkeit) a természettörvényekkel, valaminek realis szükségessége pedig azon körülmény, hogy annak ellentéte a természettörvényekkel meg nem fér. Gondolati (intellektuelle) lehetősége valaminek annak összeférhetősége a képzeleti és gondolati törvényekkel, valaminek gondolati szükségessége pedig azon körülmény, hogy annak ellentéte a képzeleti és gondolati törvényekkel meg nem fér. Ulrich ez ellen azt hozza fel, hogy e szerint a szükségesség meghatározása pusztán tagadólagos, a mennyiben az volna aszükséges, minek ellenmondó ellentéte lehetetlen. De ezzel nem csak új meg nem határozott fogalom, a lehetetlenség fogalma hozatik be, hanem egyuttal a szükségesség fogalma maga tulajdonkép feltételeztetik, a mennyiben a lehetőség alatt mindazt értjük, a mi valami fennálló gondolati vagy realis törvényszerűséggel azaz szükségességgel összefér. Ulrich a szükségességet azon kényszerben látja, melynélfogva valami történt, cselekvést egyáltalán, és különösen a megkülönböztetés tevékenységét kénytelenítve vagyunk elfogadni. A realis szükségesség abban különbözik a gondolati logikai szükségességtől, hogy emez csak egyes érzések, felfogások és képek keletkezésére és meghatározottságára vonatkozik, míg amaz a gondolkodás tevékenységére és tevékenységmódozatára egyáltalán vonatkozik.

...tt...ö.

UJABB PHILOSOPHIAI MŰVEK. *

1. Magyar.

Lotze Hermann. Logika és a philos. encyclopaediája. Fordította Dr. Kármán Mór. Budapest, az Athenaeum kiadása. 1884. Ára 1 frt 20 kr.

* Hogy ezen állandó rovatot minél teljesebbé tehesük, kérjük a szakunkba vágó művek szerzőit vagy kiadóit, hogy ujonnan megjelenő műveikből egy példányt vagy legalább annak teljes címét a szerkesztőséghez beküldeni sziveskedjenek.

Szerk.

Dr. Nemes Imre. Logika, azaz gondolkodástan. Középkiskolák használatára. 1 frt. Budapest, 1884. Nyomatott Kunosy Vilmosnál.

Thótferecz. Bölcsészet történelme; tanulók, egyszersmind művelt olvasók használatára. III kötet. Uj-kor. Debreczen, 1884. — 440 lap 2 frt 80 kr.

2. Francia.

Albrespy A. Morale et démocratie. Paris. G. Fischbacher. 2 Fr.

Carlier A. Anatomie physiologique. Paris, Baillière et fils. 12 Fr.

Charaux C. C. De la Pensée. 2-e édit. 2 vol. 4 Fr.

Comte Aug. Opuscules de philosophie sociale 1819—1828. 3 Fr. 50.

Cossoules de H. La certitude philosophique. 3 Fr. 50.

Domet de Verges. Essai de métaphysique positive. 3 Fr. 50.

Fouillée A. Critique des Systèmes de morale contemp. Paris. G. Baillière et Co. 7 Fr. 50.

Ferrière E. L'ame est la fonction du cerveau. Paris. A. Baillière et Co. 2 vol. 7 Fr.

Jouve Ath. Lucien. Les doctrines négatives, considérées dans leurs rapports avec le dogme de l'existence de Dieu. 3 Fr.

Lecoultre H. Essai sur la psychologie des actions humaines. Paris. G. Fischbacher. 5 Fr.

Ott A. Critique de l'idéalisme et du criticisme. 7 Fr. 50.

Perriolat Ch. Essai de la philos. scientifique. 5 Fr.

Rambosson J. Phénomènes nerveux, intellectuels et moraux, leur transmission par contagion. 6 Fr.

Richet Ch. L'homme et l'intelligence. Paris. F. Alcan. 10 Fr.

Vallet P. L'idée du beau dans la philos. de saint Thomas d'Aquin 2 Fr. 50.

Weber A. Histoire de la philos. européenne. 3-e éd. entièrement refondu. 10 Fr.

3. Angol.

Flint's R. Theism. 7 sh. 6 d. 4th. Edit. revised.

Ground. An examination of the structural principles of Mr. Herb. Spencers Philosophy. Oxford. Parker. 1883.

Handley. First Lessons in Philosophy. London. Laurie. 1883.

Martineau J. A study of Spinoza: with portrait. 2. ed 6 s.

Maudsley Henry. Body and will. An essay. 12 s.

Oken Lorenz. A biographical sketch. by Alex. Ecker. 6 s.

Romanes G. J. Mental evolution in animales. London, Paul. Treach and Co. 12 sh.

Sidgwick Alfr. Fallacies. London. Kegan Paul. 1883.

Ward. Dynamic Sociology or Applied Social Science as based upon Statical Sociology and the less complex Sciences. 2 Vols. New-York. Appleton 1883.